

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

FELIX FABART

*Istoria
filosofică
și politică
a ocultismului*

MAGIE, VRĂJITORIE, SPIRITISM ȘI ALCHIMIE

Traducere din limba franceză de
GABRIEL AVRAM

EDITURA HERALD

București, 2018

Cuprins

Prefață	5
PARTEA I	
Capitolul I	
Magii	15
Capitolul II	
Ocultismul la evrei	22
Capitolul III	
Ocultismul în Grecia și la Roma	31
Capitolul IV	
Ocultismul la gali	53
Capitolul V	
Vrăjitoria în Evul Mediu	68
Capitolul VI	
Alchimia	104
PARTEA A DOUA	
OCULTISMUL ÎN EPOCA MODERNĂ	113
Capitolul I	
Fenomenele spiritualismului	113
Capitolul II	
Experiențe și constatări ale autorului lucrării de față	159
Capitolul III	
Încarnarea și dezîncarnarea lui Katie King	211
Capitolul IV	
Considerații despre magnetismul uman	223

PARTEA I

CAPITOLUL I

Magii

Expresia cea mai elevată a Ocultismului, dacă este să-i credem pe vechii istorici și pe cei mai competenți adepți de astăzi, se regăsește în învățătura magilor.

Am scris „adeptii de astăzi”, căci în zilele noastre, când toate aspirațiile se îndreaptă spre politică, deoarece aceasta aduce onoruri și profit, fără prea mare cheltuială de onestitate și de știință, sau se îndreaptă spre posturi științifice care îi transformă pe savanți în vasali, oferindu-le în schimbul libertății notorietate și opulență, la sfârșitul secolului al XIX-lea, care se îndreaptă în mod eronat spre un materialism exasperant sau spre un pozitivism nivelator, mai există încă pe ici, pe colo câțiva iluminați, „gânditori întârziați și predestinați să ajungă la azil”, după cum sunt denumiți cu dispreț. Aceștia visează să restaureze Ocultismul și pretind că posedă sau că au redescoperit secretele acestuia. Pentru acești îndrăgostiți de vremurile arhaice, fericirea umanității depinde de formule cabalistice, iar adevăratele soluții pentru problemele sociale vor veni din India sau din Tibet, căci doar în acele locuri știința Magiei s-a perpetuat și s-a păstrat în integralitate. Aceștia afirmă, după

cum spun corespondenții de presă care susțin că i-au văzut și le-au vorbit, că în acele ținuturi există oameni care au fost contemporanii și discipolii lui Thot-Hermes, marele legislator al Ocultismului.

Sub acest aspect – dacă ne luăm după aceste relatări –, acești supraviețuitori ai civilizațiilor dispărute ar avea vârsta de trei sau patru mii de ani, căci, pentru a ne imagina copilăria lor, trebuie să ne întoarcem într-o epocă mult anterioară lui Moise, întrucât acest profet a fost inițiat la școala magilor din Egipt, care proveneau, la rândul lor, din școala Magilor chaldeeni, ce se trăgeau din familia lui Sem, la două-trei secole după Potop.

În ceea ce ne privește, protestăm împotriva lipsei de verosimilitate a unei asemenea aserțiuni, căci viața omului a fost dintotdeauna, după câte se pare, mult mai efemeră. În ziua de astăzi, un centenar ne pare a fi un fenomen al longevității. Ce să crezi atunci despre cei care afirmă că sunt multimilenari? Aceste existențe prelungite ne apar a fi fabulații și râdem cu gura până la urechi de cei care cred sau care și-au făcut o profesie din a crede în ele. Cu toate acestea, nu trebuie să uităm că, alături de poveștile despre vârsta uluitoare a anumitor discipoli ai lui Hermes sau ai altuia, mai există și alte povestiri, la fel de neverosimile, dar care se sprijină pe mărturii serioase. Iată, de pildă, un eveniment modern pe care adepții Ocultismului îl trec la activ și care are drept garant al autenticității autoritățile britanice însărcinate să-l controleze, manifestându-se apoi împotriva urmărilor acestui eveniment.

Un fanatic hindus, pentru a-și spori reputația de sfânt în fața poporului, a pretins că poate trăi sub pământ, fără să bea sau să mănânce nimic, pe întreaga perioadă cuprinsă între însămânțare și recoltare. La cererea sa, a fost pus într-un coș-

ciug ce a fost sigilat, apoi a fost coborât într-o groapă adâncă ce a fost acoperită cu țărână, după care a fost însămânțată. Pentru mai multă siguranță și ca să nu existe vreo înșelătorie, la locul cu pricina au fost puse gărzi britanice, zi și noapte, care vegheau în jurul mormântului, astfel încât experimentul să nu fie pus la îndoială. Șase luni mai târziu, când grâul a încolțit și a ajuns la maturitate, hindusul a fost dezgropat și scos din coșciug. La început s-a crezut că e mort, dar, după câteva masaje și frecții făcute după povețele pe care le dăduse înainte de înmormântare, a revenit la viață, cât se poate de sănătos!

Tot la indieni, dar și la alte popoare primitive, există oameni care sunt sau par să fie insensibili la durerea fizică și care pot consuma băuturi otrăvitoare sau pot pune mâna pe șerpi veninoși. Datorează ei imunitatea lor ieșită din comun practicării ocultismului? Unii spun că da, alții nu văd în acestea decât consecința metabolismului sau a unor boli necunoscute sau, pur și simplu, trucuri încă neștiute decât de acei oameni.

Oricum ar sta lucrurile, fie că e vorba despre știință reală, fie de nevroză sau de prestidigitație, istoria Antichității este plină de fapte asemănătoare. Să ne amintim, recitind Leviticul, că magii lui Faraon se întreceau în miracole cu Moise; astfel, prin formulele lor cabalistice, preschimbau praful în țăntări, apa în sânge și un toiaș în șarpe. Iar singura dovadă de superioritate a lui Moise față de ei a fost că șarpele său, preschimbat dintr-un toiaș, „cu ajutorul lui Iahve”, a devorat șarpele magilor, obținut „prin practicarea vrăjitoriei”.

Există, fără îndoială, mulți cititori care nu acordă decât o valoare pur istorică sau incertă celor relatate în Cărțile Sfinte. Ne ferim să le criticăm reticența, căci noi înșine acceptăm doar ca beneficiu de inventar multe dintre cele citite sau auzite des-

pre astromanția chaldeenilor, despre Cabala evreilor, teurgia arabilor, vrăjitoria Evului Mediu sau despre magia mai mult sau mai puțin atotputernică din toate epocile și din toate țările. Unicul nostru scop este să provocăm studierea serioasă a problematicii, expunând-o în întreaga sa amploare, ca origine, dezvoltare și consecințe imediate sau viitoare.

*

Conform unei etimologii general acceptate, cuvântul „magie” provine din termenul chaldeean *magdin*, care înseamnă „știință”. De altfel, din Chaldeea au pornit magii și s-au răspândit pe toată suprafața pământului, iar denumirea „știință”, aplicată învățaturii, practicilor și cunoștințelor acestora nu este chiar atât de exagerată. Magii chaldeeni au fost astronomi, filosofi, medici, poeți, muzicieni, legislatori etc., adică posedau toate cunoștințele exacte și ideile speculative la care Antichității i-a fost dat să se ridice.

Primele observații ale omenirii au avut legătură cu astronomia. În tăcerea nopții, populațiile nomade de păstori au observat parcursul regulat al astrelor și astfel au ajuns să cunoască cu exactitate timpul revoluțiilor cerești. Pentru aceștia era o ocupație deopotrivă utilă și agreabilă. Utilă pentru că le permitea să prevadă, cu o anume exactitate, revenirea anotimpurilor bune sau rele, agreabilă pentru că le mai alunga plictiseala nopților lungi. În măreția și tăcerea nopților înstelate, păstorii meditau și la cauzele care au dus la aprinderea acestor faruri ale nopții, în spațiul imens; aceste cauze au condus la ipoteza unui Zeu creator și păstrător al ordinii cosmice.

„Zeu providențial” – iată deci prima rătăcire a filosofiei, primul gând religios pe care Cerul l-a transmis Pământului. Sub puterea acestui gând, magii au spus, cu multă vreme îna-

intea Sfântului Pavel, vorbind despre *Inefabil*: „În El suntem, în El ne mișcăm și prin El trăim”.

Dar cine i-a inițiat pe magi? Istoria tace cu privire la acest subiect, dar putem presupune existența unui lung șir de străbuni contemplatori ai universului, care, încet și cu răbdare, au condus omenirea de la conceptul primitiv, de la cauza generală, „Dumnezeu”, spre cauze secundare și spre principii active. Tocmai de cunoașterea acestor din urmă cauze s-au ocupat magii.

Ca să nu fie distrași de la cercetările lor și ca să păstreze tradiția descoperirilor anterioare, magii au format împreună o asociație sacro-politică, o confrerie, în care nu se putea pătrunde decât treptat, după un stagiul îndelungat și, mai ales, după ce novicele oferea dovada unor aptitudini excepționale și a supunerii de ordin intelectual. Astfel organizați, în sânul unei societăți mult mai ignorante decât ei, foarte repede magii au ajuns să dobândească prestigiul înțelepciunii, devenind judecătorii tuturor cauzelor.

Tot ei au fost cei care au păstrat tradiția monoteismului pur atunci când ideea de „Dumnezeu providențial” s-a estompat și au apărut o sumedenie de zeități, care uneori se dușmăneau între ele, ajungându-se la absurditățile și ororile păgânismului. Această tradiție a fost însă ocultată în arcele sanctuarelor lor și doar inițiații care depășeau stadiul novicia-tului primeau toate învățăturile magice.

Poate chiar magii înșiși, fără să vrea, au contribuit la pervertirea ideii religioase în sânul poporului pe care îl dominau și i-au împins pe oameni la practicarea unui fetișism barbar.

Din ideea de bază că omul este un *summum* al creației, scopul principal al acesteia, aceștia au dedus drept consecință

că totul în natură este făurit întru folosul umanității și că totul trebuie studiat din acest punct de vedere. De aici au pornit atât cercetările asupra celor pământene, pentru a descoperi remedii pentru toate relele, cât și observarea neîncetată a cerului, pentru a stabili influența specifică a fiecărui astru asupra locuitorilor Pământului. Într-un cuvânt, magii căutau să opereze atât în ceruri, cât și pe pământ o selecție între ce este sănătos și ce este nociv.

Un muritor de rând, văzându-i pe acești înțelepți cufundați în lungi și tăcute contemplații ale bolții cerești, ar fi crezut că se roagă cerului, dar magii practicau Astromanția. Muritorul de rând, crezând că-i imită, a căzut în Astrolatrie... „O dublă greșeală, căci e aceeași nebunie să venerezi stelele și să crezi în puterea lor!” se spune adesea. Ne vom lua libertatea de a-i contrazice puțin pe aceștia. Astrolatria, care mai târziu s-a contopit cu panteismul discordant al haosului, ca în cazul egiptenilor, grecilor și romanilor, era, fără îndoială, o degenerescență, o alterare a ideii religioase. Dar oare lucrurile stau la fel, din punct de vedere științific, pentru Astromanție, care a fost denumită mai târziu Astrologie? Aceasta din urmă a avut, în toate timpurile, apărători printre savanții cei mai remarcabili și este suficient să cităm, la întâmplare, numele unora ca Pitagora, Platon, Hippocrate, Galienus, în Antichitate, sau, mai aproape de zilele noastre, pe Sfântul Toma din Aquino, Paracelsus, Roger Bacon și Kepler, pentru a dovedi că teoria influenței astrale asupra destinului nostru, propovăduită de magi, bază inițială a devinației, nu este chiar atât de sterilă precum suntem tentați s-o calificăm, mai ales de la Voltaire încoace.

Din Chaldeea, magii s-au răspândit în Egipt, apoi în ținutul evreilor (Moise și Solomon au fost magi), în India (unde îi putem întâlni și astăzi), în Grecia, în țările ocupate de romani și în Galia (unde și-au luat numele „druizi”). Putem spune fără să exagerăm că, odată cu ei, ocultismul a început să domine întreaga lume și, chiar și atunci când magii au devenit ținta urii guvernanților și a aversiunii preoților altor culte, toți aceștia încă mai păstrau, în palatele și templele lor, în întregime sau parțial, practici ale Cabalei învățate la școala magilor.

Pitonisele, sibilele, augurii, ghicitorii, preotesele-vrăjitoare ale celților sau o sumedenie de profeți și oracole – necromanți, onirocriți, teurgi, alchimiști, taumaturgi, astrologi, vrăjitori și mediumi – se trag direct din Thot-Hermes. A scrie istoria inițierii și luptelor purtate înseamnă a scrie istoria genezei intelectuale, morale și religioase a omenirii.

Am putea consacra acesui demers volume întregi, fără ca interesul să scadă, dar ar fi un efort prea mare, așa că ne vom mărgini la următorul plan:

Ocultismul la evrei, la greci, romani și în Galia;

Vrăjitoria în Evul Mediu și alchimia;

Teurgia – spiritismul și magnetismul – în epoca modernă.

Aceste trei diviziuni corespund unor trei etape specifice ale magiei (expansiune, decădere, reînnoire) și ne oferă posibilitatea folosirii, cronologic, a câtorva documente interesante și inedite care ne-au făcut să scriem această lucrare, chiar dacă în acest domeniu există deja multe alte cărți atrăgătoare.

CAPITOLUL II

Ocultismul la evrei

Vom începe istoria ocultismului doar de la Moise încoace. Și înaintea lui au existat câteva manifestări ale ocultismului; astfel, de pildă, Iosif, fiul lui Iacob, practica Onirocricția (ghicitul cu ajutorul viselor), iar predicțiile pe care le-a făcut marelui paharnic, marelui brutar, ba chiar Faraonului însuși au dovedit eficiența metodei sale, căci toate acestea s-au împlinit întocmai.

Moise, interzicând formal, sub amenințarea unor pedepse aspre, atât orice practicare a Cabalei, cât și orice relație cu cel care practica ghicitul, ne oferă un punct de plecare sigur pentru a evalua cât de mult credeau în supranatural oamenii acelor vremuri. Moise, care studiasse la școala magilor și știa că influența lor o poate submina pe a sa, care a rezolvat problema cea mai grea dintre toate – dezrobirea unui popor, oferindu-i o patrie –, a tunat și a fulgerat împotriva ocultismului; se poate vorbi în acest caz despre una dintre primele anateme pronunțate, întrucât avem dovada scrisă. Iată unele înscrisuri:

„Pe vrăjitori să *nu-i lăsați să trăiască*.” (Exodul, cap. XXII, v.18).

„Dacă vreun suflet” – spune Domnul – „va alerga la cei ce cheamă morții și la vrăjitorii, ca să desfrâneze în urma lor, Eu voi întoarce fața Mea împotriva sufletului aceluia *și-l voi pierde* din poporul lui.” (Leviticul, cap. XX, v. 6).

„De se va ridica în mijlocul tău prooroc sau văzător de vise și va face înaintea ta semn și minune, și se va împlini semnul sau minunea aceea, de care ți-a grăit el, și-ți va zice atunci: Să mergem după alți dumnezei, pe care tu nu-i știi și să le slujim acelora, [...]pe proorocul acela sau pe văzătorul acela de vise *să-l dați morții*.” (Deuteronomul, cap. XIII, v. 1-2, 5.)

„Când vei intra tu în pământul ce ți-l dă Domnul Dumnezeul tău, să nu te deprinzi a face urâciunile pe care le fac popoarele acestea. Să nu se găsească la tine de aceia care trec pe fiul sau fiica lor prin foc, nici prezicător, sau ghicitor, sau vrăjitor, sau fermecător, nici descântător, nici chemător de duhuri, nici mag, nici de cei ce grăiesc cu morții. Căci urâciune este înaintea Domnului tot cel ce face acestea.” (Deuteronomul, cap. XVIII, v. 9-12.).

Iată deci ce putem deduce din punct de vedere istoric și al credinței pe care evreii o aveau în ocultism: Moise recomandă poporului său să se îndepărteze de ghicitori, de prezicători, de vrăjitori, de cei care interpretează visele sau augurii, de cei care fac vrăji și descânțete, de cei care invocă spiritele morților, care profetesc, căci se pare că aceste persoane, care sunt urâte de Iahve, erau la mare cinste la toate popoarele vecine cu israeliții. Iar motivul pe care îl oferă poporului el, cel inspirat de Dumnezeu, nu e că acești ghicitori ai viitorului ar abuza de credulitatea poporului și i-ar spune minciuni, căci admite că aceste profeții se pot întâmpla, ci se teme că poporul va fi

deturnat de la credința în Iahve, zeul său, ca să-i urmeze pe idoli și pe zei străini.

De fapt, Moise, discipol al magilor, s-a îndepărtat de credința lor, smulgând evreei din credința religioasă în politeism, și astfel a făurit din tovarășii săi dezrădăcinați un popor care și-a păstrat limba și religia, în ciuda invidiei popoarelor vecine, în ciuda marilor calamități și a celor mai îngrozitoare nenorociri care s-au abătut asupra acestui popor și pe care istoria le-a consemnat. Moise nu ar fi putut obține acest lucru dacă, urmând exemplul învățătorilor săi, ar fi îngădit învățătura monoteistă în arcanele unei fraternități închise, sub pecetea unei științe inaccesibile vulgului. De aceea, Moise a fost, poate, unul dintre cei mai înzestrați dintre toți Teurgii, întrucât a descoperit în ocultism formula eliberatoare a unui popor.

Să reamintim aici, fără să insistăm prea mult, că vreme de patruzeci de ani, cât au rătăcit prin pustiu, israeliții au fost martorii unor minuni care, chiar dacă au fost într-adevăr miracole divine, conform învățaturii din Cărțile Sfinte, au îmbrăcat veșmântul unei aparențe cabalistice, în unele cazuri. Astfel, pentru a nimici armata egiptenilor, Moise își întinde toiagul peste Marea Roșie pentru a o despărți și a-i îneca apoi pe soldați; lovește cu toiagul într-o stâncă și face să țâșnească apă; pentru a-i vindeca pe cei care sufereau în urma mușcăturilor șerpilor, îi obligă să privească o reprezentare a șarpelui Python, pe care o așază în diferite locuri etc. O serie de practici pe care le reîntâlnim în cărțile vrăjitorilor, necromanților, a ghicitorilor din toate vremurile.

Textele citate mai sus poruncesc condamnarea celor care profetesc viitorul, chiar și atunci când profețiile lor se împlinesc. Dar acest lucru nu a împiedicat ca în vremea lui Moise

și chiar în familia acestuia să existe profeți și profetese. Astfel se face că Maria, sora acestuia, era profetesa. Mai târziu, în epoca Judecătorilor, o vom întâlni pe Debora, care se ocupa cu profetiția. Sub regele Iosea, trăia la Ierusalim profetesa Olda, care predica cu voia Domnului. Încă de la intrarea evreilor în Canaan și până la dărâmarea Ierusalimului sub domnia împăratului roman Titus, adică pentru cincisprezece secole, vom întâlni – mai ales în epocile de restriște, cum ar fi robia evreilor în Babilon – un lung șir de iluminați sau de clarvăzători ai Domnului. Simultan, alături de aceștia există și alții care profetesc în numele unor zeități precum Astarot, Asmodeu, Thor, Baal etc., divinități ale popoarelor vecine, culturi rivale sanctuarului lui Iahve, profeți ai Diavolului, aflați în opoziție cu profeții „adevăratului” Dumnezeu.

Adevărații profeți, sau cel puțin cei care erau considerați astfel, tunau și fulgerau asemenea lui Moise, aruncând anateme grele asupra rivalilor. Profetul Ieremia, în special, îi anatemiza pe Anania, pe Ahab, Sedecias și Semeias; Iezechiel le blestema pe falsele profetese – străbunele vrăjitoarelor din Evul Mediu –, care se bucurau de încrederea și de favorurile poporului evreu: „Voi Mă necinstiți înaintea poporului Meu pentru o mână de orz și pentru o bucată de pâine, ucigând sufletele care nu trebuie să moară, cruțând viața sufletelor care nu trebuie să trăiască și amăgind astfel pe poporul Meu, care ascultă minciună.” (Iezechiel, cap. XIII, v. 19).

Motivul suprem invocat de profeții lui Iahve – profeții oficiali, ca să spunem așa – era că profeții străini introduceau cultul idoloilor sau propovăduiau neascultarea Legii din Sinai; dar nu ni se pare că, din punctul de vedere al prezicerii viitorului, profeții străini ar fi fost inferiori profețiilor evreei.